

# INTERNACIONALNA ZADRUGA LIKOVNIH UMETNIKA ZAJEDNIČKE VIZIJE - SHARED VISION

## MOTIVI ZA PROJEKAT:

Projekat je pokrenut kao odgovor na loše uslove rada likovnih umetnika, naročito u zemljama Istočne Evrope i Balkana u kojima je sve više diplomiranih umetnika koji se suočavaju sa nedostatkom odgovarajućeg zaposlenja.

Umesto da se umetnost posmatra kao javno dobro, a umetnik kao delatnik koji doprinosi javnom interesu, smanjena državna ulaganja i centralizovan tržišni sistem umetnosti otežavaju rad umetnika, što se ogleda u sve manjim fondovima za umetnost i kulturu i nedostatku drugih vidova podrške (prostora za rad, programa usavršavanja i mobilnosti i sl.).

Stoga smo pokrenuli projekat kojim želimo umetnicima da omogućimo bolje mogućnosti delovanja na tržištu i sigurnije uslove života. Cilj projekta ublažavanje nejednakosti između razvijenih zapadnoevropskih i nerazvijenih istočnoevropskih tržišta umetnosti kroz osnivanje zadruga kao privrednog subjekta koji će predstavljati inovativni organizacioni i distributivni model. Projekat kreira infrastrukturu za preduzeće umetnika, što će omogućiti ne samo velika sredstva za plasiranje radova i kreiranje poslovnih prilika za umetnike, već izgradnju regionalnog tržišta i izlaz na međunarodno tržište umetnosti kroz veliko partnerstvo koje čine renomirane organizacije u Evropi.

Funkcija ULUS-a kao reprezentativnog udruženja je da zagovara *vis-a-vis* države bolje uslove rada i života umetnika, unapređenje polja umetnosti u državi i javnosti/ publici, sprovodi poverene poslove u dogovoru s državom (naročito vođenja statusa samostalnih umetnika), organizauje izložbe članova, vodi evidenciju o članovima i dodeljuje priznanja za rad, sprovodi i učestvuje u istraživanjima od važnosti za razvoj umetničke scene i predstavlja likovne umetnike u međunarodnim asocijacijama umetnika. Vođenje komercijalne delatnosti nije osnovni cilj rada udruženja (pogledati Statut), a stoga nema ni fokus ni kapacitet da se nametne kao ključni akter na komercijalnom tržištu umetnosti. Zato će zadruga kao preduzeće umetnika biti komplementarno pravno lice, a ne konkurencija udruženju.

## ZAŠTO ZADRUGA?

Zadruga nije novi model organizovanja umetnika u Srbiji, niti nepoznat članovima našeg udruženja - u arhivi ULUS-a mogu se naći podaci o zadrugama koje su osnivane 50-ih i 60-ih za potrebe izvoza umetničkih radova i nabavku umetničkog materijala iz inostranstva. Dodatno, Srbija je bila jedan od osnivača Međunarodnog saveza zadruga još 1895. godine.

Za razliku od drugih vrsta privrednih subjekata, zadruga je jedini organizacioni model preduzeća koji omogućava demokratsku potpunu kontrolu i upravljanje od strane članova (zadrugara) po principu "jedan čovek - jedan glas". To znači da su članovi zadruga ujedno i vlasnici zadruga kao preduzeća.

Zadruga će osnažiti delovanje umetnika na tržištu putem kolektivnog delovanja i solidarnosti, osiguravajući pravednije uslove rada i stvarajući nove mogućnosti za zapošljavanje kroz omogućavanje direktnijeg i boljeg pregovaranja sa potencijalnim klijentima/ poslodavcima umetnika. Na osnovu privredne delatnosti (prodaja radova, usluga i servisa koje nude umetnici na širem tržištu) omogućiće kreiranje zadružnog fonda kao zajedničkog resursa, o čijem daljem ulaganju će se dogovorno odlučivati. Zajednički resursi će omogućavati da zadruga ima više uticaja na tržištu, jer će imati više sredstava za rad s novom publikom, edukaciju (i članova i publike umetnosti), kontinuiranu marketinšku kampanju i sl.

#### **ODNOS ZADRUGE I ULUS-a:**

Zadruga je samostalno pravno lice, čiji članovi prema zakonu moraju biti fizička lica. Zadruga će biti otvorena za sve članove ULUS-a, SULUV-a, ULUKiM-a i međunarodnih partnera. Formulisanjem zadružnih pravila regulisaće se upravljanje fondovima zadruge, što može da uključi i poseban fond za pomoć ULUS-u za finansiranje troškova koje ne mogu pokriti na drugi način. Zadruga i ULUS mogu sklopiti sporazum o poslovnoj i programskoj saradnji koji bi detaljnije uredio odnose između ova dva pravna lica. Za vreme trajanja projekta, što podrazumeva prve tri godine rada zadruge (druga, treća i četvrta godina projekta), upravljački tim projekta upravljaće zadrugom. Zadružna pravila (Statut Zadruge) će definisati način i strukturu upravljanja nakon završetka projekta.

#### **AKTIVNOSTI PROJEKTA:**

Mapiranje kapaciteta postojećeg i mogućnosti za dalji razvoj tržišta umetnosti: prikupljanje podataka i analiza kroz istraživanje tržišta umetnosti na nacionalnom i evropskom nivou, identifikovanje različitih publika, komercijalnih aktivnosti, državne podrške i javno-privatnih partnerstava. Ova analiza će omogućiti razvoj inovativnih marketinških i distribucionih strategija koje će biti objavljene i distribuirane relevantnim telima na nacionalnom i međunarodnom nivou.

Osnivanje umetničke zadruge: na kraju prve godine projekta, a u odnosu na zajednički definisana zadružna pravila, biće osnovana međunarodna zadruga likovnih umetnika sa sedištem u Srbiji, koja će se baviti tržišnim aktivnostima i razvojem šireg vrednovanja umetničkog stvaralaštva. Očekuje se da do kraja projekta ima najmanje 250 članova, te da uspostavi sistem putem kojeg će privući novu publiku umetnosti putem posrednika, različitih načina posedovanja umetničkim delima i velike marketinške kampanje.

Razmena znanja o inovativnim alternativnim ekonomskim modelima u umetnosti: projekat će omogućiti edukativni program za umetnike kako bi se na međunarodnom planu razmenjivala iskustva o postojećim i diskutovali novi modeli i prakse koji osiguravaju dobre radne uslove i socijalnu sigurnost umetnika. Istraživanje će uključiti prezentacije, radionice i pisane materijale, koji će biti dostupni na internetu svim zainteresovanim stranama.

Digitalne inovacije: projektom je predviđen razvoj i korišćenje blockchain i web3 metodologija za bolje demokratsko upravljanje zadrugom i pravednu distribuciju između članova. Platforma će koristiti inovativne koncepte vlasništva i distribucije za marketing i prodaju. Projekat će obučiti

najmanje 500 ljudi, uglavnom članova zadruge i potrošača, za korišćenje platforme i organizovati kurs za trenere za dalje edukovanje i primenu tih tehnoloških rešenja.

### **BUDŽET:**

Ukupan budžet projekta: 1,571,000 EUR / Ukupno od EU 1,000,000 EUR

Raspored sredstava po partnerima (opis partnerskih organizacija i njihova uloga na projektu se nalazi na strani 5 ovog dokumenta):

organizacija	ukupno	Od EU	sufinansiranje
ULUS	515,900	328,383	187,517
SOTA	102,356	65,151	37,205
INC	147,403	93,824	53,579
SULUV	241,670	153,827	87,843
LANDCHO	78,243	49,803	28,440
ISU	154,518	98,353	56,165
S33	106,572	67,834	38,738
KVL	224,379	142,821	81,558

Izvori sufinansiranja:

- Ministarstvo kulture, razni drugi fondovi koji nisu sufinansirani od EU (UNESCO, Višegrad Fund, Mondrian, Heartefact - Culture for Democracy, konkursi ambasada,...)
- Kada osnujemo Zadrugu možemo da konkurišemo i za sredstva namenjena za privrednike kod Ministarstva privrede, Evropskog i Međunarodnog zadružnog saveza i evropskih fondova za mala i srednja preduzeća.

### **LJUDSKI RESURSI:**

Upravljačke pozicije odobrene od strane donatora:

- Marija Zurnić - ULUS (spoljni saradnik), menadžer projekta  
48 meseci (100% radnog vremena) x 878 EUR = 42,144  
neto mesečna zarada: 509 EUR
- Noa Treister - ULUS, koordinator projekta  
48 meseci (100% radnog vremena) x 878 EUR = 42,144  
neto mesečna zarada: 563 EUR
- Tijana Cvetković - ULUS, menadžer finansija  
48 meseci (60% radnog vremena) x 525 evra = 25,200  
neto mesečna zarada: 420 EUR
- Nemanja Božić - ULUS, računovođa 48 meseci x 200 EUR (deo plate) = 9,600 EUR

- Zaposleni u ULUS-u (koji dodatno mogu biti plaćeni iz administrativnih troškova u iznosu od 7%, što je raspodeljeno prema budžetskim linijama projekta, o čemu odlučuje uprava ULUS-a)

Otvorene pozicije za članstvo ULUS-a koje će biti raspodeljene na osnovu konkursa:

## **10 POZICIJA + 80 KRATKOROČNIH ANGAŽMANA / 119,520.00 EUR**

### **DUGOROČNE POZICIJE - 99,520 EUR:**

Rukovoditelji radnih grupa će učestvovati u upravljanju projektom

- Koordinator za istraživanje tržišta 24 meseca x 175 evra = 4,200 evra  
Koordinator za istraživanje tržišta će učestvovati u istraživanju, pratiće rad kompanije koja će obavljati istraživanje u Srbiji i izveštavati projekt menadžera i upravni odbor.
- Radna grupa za statut zadruge 48 meseci x 3 osobe x 350 EUR = 50,400 EUR  
Radna grupa će organizovati edukativne/konsultativne sastanke i pozivati stručnjake za sastanke i konsultacije, pisati statut zadruge, kao i izveštavati projekt menadžera i upravni odbor.
- Radna grupa za marketing 40 meseci x 2 osobe x 350 EUR = 28,000 EUR  
Radna grupa će učestvovati sa FREN (kompanija koja će sprovesti istraživanje tržišta) u osmišljavanju i sprovođenju istraživanja tržišta.

### **Pružaoци usluga:**

- Pravna konsultantska usluga za članove zadruge  
dva puta mesečno x 36 meseci/72 x 120 EUR = 8,640 EUR
- Računovodstvena konsultantska usluga za članove zadruge  
dva puta mesečno x 36 meseci/72 x 50 EUR = 3,600 EUR
- Izdavanje sertifikata o autentičnosti - konsultantska usluga za članove zadruge  
jednom mesečno x 36 meseci x 30 EUR = 1,080 EUR
- Procena umetničkih dela - konsultantska usluga za zadruge  
jednom mesečno x 36 meseci x 100 EUR = 3,600 EUR

### **KRATKOROČNI ANGAŽMAN - 20,000 EUR:**

- To će biti prilika da članovi učestvuju u kratkoročnom angažmanu kao eksperti i govornici na raznim aktivnostima: 40 ljudi x 200 evra = 8,000 EUR
- Takođe, na tehničkim poslovima vezanim za dokumentaciju događaja:  
40 x 300 evra = 12,000 EUR

### **GLAVNI SPOLJNI TROŠKOVI:**

- Istraživanje tržišta: ISU - 70,000 za regionalno istraživanje koje uključuje Srbiju, Crnu Goru, Makedoniju i Bugarsku, što će sprovesti FREN iz Beograda; SOTA - 10,000 za Belgiju; INC - 10,000 za Holandiju; KVL - 3,000 za Portugaliju.
- Izgradnja portala: SULUV - 140,000, što će sprovesti Curves Lab iz Berlina.
- Marketing za Zadrugu: ULUS - 200,000, što će sprovesti Right Now iz Beograda.

## INTERNI TROŠKOVI:

- Konsultacije u okviru radnih grupa će biti na regionalnom nivou - obezbeđena su sredstva za putne troškove, ishranu i smeštaj, dnevnice - 100 putovanje = 15,500 EUR
- 4 kolokvijuma - razmena znanja i veština, dva uživo, dva online.  
Jedan od kolokvijuma će biti u Beogradu - 23,000 EUR

## INDIREKTNI TROŠKOVI: 7% - ULUS - 33,750 EUR (sredstva koja ULUS može da koristi za svoje potrebe)

## PARTNERI:

**SOTA - State of the Arts** ([state-of-the-arts.net](http://state-of-the-arts.net)) je savez osnovan 2013. godine u Belgiji kao odgovor umetnika, radnika u kulturi i organizacija na mere štednje koje su uticale na umetnost i umetnike. SOTA se zalaže za pravedne uslove rada u umetnosti, podržavajući kulturne politike koje uzimaju u obzir stvarne potrebe umetničke prakse. Funkcioniše kao otvorena platforma koja promoviše solidarnost u društvu kroz saradnju sa različitim sektorima poput zdravstva, obrazovanja i medija, sa ciljem stvaranja sveta gde dobrobit ima prednost nad profitom.

- SOTA će u okviru projekta voditi radni paket "Razmene znanja" koji uključuje 4 kolokvijuma za umetnike, čitajuću grupu, seminare i radionice.

**INC - Institute for Network Cultures** ([networkcultures.org](http://networkcultures.org)) iz Holandije analizira i oblikuje oblast mrežnih kultura kroz događaje, publikacije i online dijalog. Osnovan 2004. godine, INC se fokusira na stvaranje održivih istraživačkih mreža koje se bave kritičkim temama kao što su hitno izdavaštvo i digitalna kontra kultura. Kao deo Amsterdamskog univerziteta primenjenih nauka, INC okuplja istraživače, umetnike, aktiviste i studente, pružajući praksu, predavanja i mentorstvo.

- Na projektu će voditi razne radionice, podeliti iskustvo o alternativnim načinima organizovanja umetnika na ekonomskom planu, radiće na publikacijama projekta, štampanju i distribuciji izdanja.

**SULUV - Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine** ([suluv.org/](http://suluv.org/)) postoji od 1946. godine i jedno je od najstarijih profesionalnih udruženja likovnih umetnika u Srbiji. Od 1969. godine organizuje brojne izložbe, događaje i manifestacije, promovišući rad mladih umetnika i podstičući kulturnu razmenu i saradnju. Sa 563 člana, SULUV aktivno doprinosi razvoju kulturne sredine kroz programe izložbi, edukacije, istraživanja i publikacija, te povezivanje sa drugim institucijama i udruženjima u zemlji i inostranstvu.

- Na projektu će rukovoditi razvojem digitalnog portala u saradnji sa svim partnerima i sa firmom Curve Labs ([www.curvelabs.eu/](http://www.curvelabs.eu/)) iz Berlina.

**LANDCHO - Landscape Choreographies** ([www.landcho.eu](http://www.landcho.eu)) iz Italije podržava kolektivne procese urbane regeneracije kroz interdisciplinarni pristup koji integriše javnu umetnost, urbanizam, performativne umetnosti i društvene nauke. Kao kolaborativna platforma, LandCho promoviše kulturu samoodređenja i samoizgradnje prostora, fokusirajući se na direktno učešće u oblikovanju urbanog pejzaža.

- Na projektu će deliti svoje iskustvo u razvoju raznolikog ekosistema zainteresovanih strana u polju umetnosti.

**ISU - Institut za savremenu umetnost** ([www.instagram.com/institute\\_of\\_contemporary\\_art/](http://www.instagram.com/institute_of_contemporary_art/)) je organizacija iz Crne Gore koja promoviše savremenu umetnost i kulturnu saradnju u regionu. Od

2012. godine, ICA organizuje diskusije, izložbe i publikacije u Crnoj Gori, kao i međunarodne konferencije i izložbe. Posebnu pažnju posvećuju mladim umetnicima i uslovima za razvoj njihovih karijera, istražujući tržište umetnosti i kulturne politike.

- U okviru projekta će voditi istraživanje tržišta umetnosti u regionu u saradnji sa svim partnerima i firmom FREN- Fondacija za razvoj ekonomske nauke (<https://www.facebook.com/frenorg/>)

**S33 - Soshenko33** ([soshenko33.tumblr.com](https://www.tumblr.com/soshenko33)) je kulturni prostor, obrazovni i umetnički centar u Kijevu, osnovan na bazi kreativnih radionica Nacionalne akademije likovnih umetnosti 2012. godine. Reaktiviraju zapuštenu "Kuću kreativnosti" za umetnike, gde organizuju nove umetničke sadržaje, rezidencije i edukativne programe. Učestvovali su u Kijevskom Bijenalu 2015. i Documenta 14 u Kaselu 2017. godine.

- Na projektu će voditi istraživanje o solidarnim praksama među umetnicima koji su raseljeni ili koji su migranti iz različitih razloga.

**KVL - Kickvoidloop** ([www.kickvoidloop.com](http://www.kickvoidloop.com)) je neprofitna zadruga iz Porta koja se bavi socijalnim dizajnom i komunikacijskim strategijama. Kickvoidloop je specijalizovan za komunikacijski dizajn, dizajn interakcija (UI/UX), kao i kodiranje, programiranje, ilustraciju, animaciju, fotografiju i pisanje tekstova, uz integraciju stručnjaka iz drugih oblasti po potrebi projekata.

- Na projektu će voditi razvoj identiteta i brendinga zadruge, kao i deliti svoje iskustvo u zadrugarstvu na lokalnom i međunarodnom nivou.